

MAAELUMINISTEERIUM

Erika Joonas
Setomaa Vallavalitsus

Teie: 17.11.2020 nr 7-5/2462

Meie: 17.12.2020 nr 4.1-5/2658-1

Setomaa valla üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalik väljapanek

Austatud proua Joonas

Täname, et kaasasite Maaeluministeeriumi Setomaa valla üldplaneeringu koostamisse. Vaadanud läbi üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu ja keskendunud eelkõige põllumajandusmaa ja selle kasutusega seotud küsimustele, edastame järgmised arvamused ja seisukohad.

1) Valdav osa Setomaa vallast on määratletud hajaasustusalana (tiheasustusalad on Värskas alevik ning Obinitsa, Mikitamäe ja Meremäe keskused), kus on maalise iseloomuga asustus, metsa- ja põllualad, mis vahelduvad hajusalt paiknevate hoonetega. Üldplaneeringu eskiislahenduse jaotises 3.2 „Hajaasustusega“ on märgitud, et hajaasustusalale ei kavandata üldjuhul uusi kompaktse või linnalise iseloomuga asustuse koondumiskohti, va põhjendatud juhul ettevõtlusalasid, ning et elamuehitusel on eelistatud esmajärjekorras vanade talukohtade kasutusele võtmine. Jaotises 3.8 „Maakasutus“ nähtub, et põllumajandusmaa, sh väärtusliku põllumajandusmaa, kohta ei määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagavat juhtotstarvet.

Eskiislahenduse jaotises 4.15 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ on märgitud, et väärtuslike põllumajandusmaade määramisel on võetud aluseks Põlva ja Võru maakonnaplaneeringu raames täpsustatud väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht, kusjuures massiividest on lõigatud välja õuealad, hooned ning ETAK-i vooluveekogude, puittaimestiku joonobjektide ja teede kihi objektidele genereeritud puhvertsoonid. Jaotises 4.15 on lisaks ka märgitud, et üldplaneeringuga on väärtusliku põllumajandusmaade kaardikihti täpsustatud kohalikest vajadustest ja ruumilisest arengust lähtuvalt ja kinnitatud, et väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht on üldplaneeringus informatiivne ning et seda võib kaalutletud asjaolude ilmnemisel täpsustada vastavalt KOVi vajadustele.

KSH aruande eelnõu peatükis 7.9 „Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale“ on rõhutatud põllumajandusliku tegevuse säilitamise olulisust, samas märkides, et arvestades väärtuslike põllumajandusmaade rohkusega tuleb leida tasakaalustatud ruumilahendus, mis arvestab ka muid kohalikke huvisid ja arenguvajadusi. KSH hinnangul on väärtusliku põllumajandusmaa kohta seatud meetmed eeldatavalt tõhusad, sest aitavad säilitada väärtuslikke põllumajandusmaid ning tagada põllumajanduse jätkusuutlikkuse.

Väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevad järeldused:

- väärtuslikud põllumajandusmaad on kantud väärtusi ja piiranguid kajastavale kaardile (joonis 4). Maaeluministeeriumi poolt nimetatud kaardi alusel tehtud analüüsi kohaselt kavandatakse Setomaa vallas määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 7040 hektarit. Põllumajandusuuringute Keskuse poolt välja töötatud põllumajandusmaa massiive, sealhulgas väärtuslikke põllumajandusmaid, kajastava esialgse kaardikihi andmetel on Setomaa vallas väärtuslikke põllumajandusmaid u 7000 hektarit. Maaeluministeeriumi analüüsist nähtub, et üldplaneeringuga on kavandatud väärtuslikust põllumajandusmaast hõlmata muul otstarbel u 420 hektarit ehk 6% ja samas määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 460 hektarit keskmisest madalama viljakusega põllumajandusmaad. See tähendab, et kuigi summaarselt väärtusliku põllumajandusmaa pindala ei vähene, kavatsetakse muul otstarbel aga hõlmata sadu hektareid väärtuslikku põllumajandusmaad. Selleks, et hinnata, kas keskmisest viljakama põllumajandusmaa hõlmamine muul otstarbel kui selle põllumajanduslik kasutus on vajalik ja põhjendatud, tuleks sellega seotud avalikku huvi, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise avaliku huvi, põhjalikult selgitada ja kaaluda;

- eskiislahenduse jaotises 4.15 toodud väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimused on tõhusad ja veenvad ning nende rakendumise korral on väärtusliku põllumajandusmaa ja selle mullastik kaitstud. Samas aga on üldplaneeringu eskiislahenduses väidetud, et väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht on informatiivne ning et seda võib kaalutletud asjaolude ilmnemisel vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse vajadustele täpsustada. Meie arvates annab selline lähenemine laialdased võimalused väärtusliku põllumajandusmaa kaitsetingimusi eirata või nendega mitte arvestada.

Maaeluministeeriumi arvates tuleks üldplaneeringuga määrata võimalikult üheselt mõistetavalt need juhud ja asjaolud, mille korral kohaliku omavalitsuse üksus võib kaaluda väärtusliku põllumajandusmaa hõlmamist muul otstarbel kui selle põllumajanduslik kasutus;

- üldplaneeringuga ei kavandata määrata põllumajandusmaale, sealhulgas väärtuslikule põllumajandusmaale, maakasutuse juhtotstarvet. Maaeluministeerium on seisukohal, et väärtuslikule põllumajandusmaale tuleks määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagav maakasutuse juhtotstarve. Väärtuslikule põllumajandusmaale asjakohase juhtotstarbe määramine annab üldplaneeringu rakendamisel suurema kindluse, et väärtuslik põllumajandusmaa jääb põllumajanduslikku kasutusse.

2) üldplaneeringu eskiislahenduse jaotises 5.2.3 „Sademevesi“ on sademevee juhtimisega seotud temaatikat käsitletud üldistatuna, andes põhimõtted, millega tuleb arvestada. KSH aruande eelnõu jaotises 9.1.15 on toodud meetmed sademevee ärajuhtimise arendamiseks.

Lisavee juhtimise teema puhul peame vajalikuks osutada tähelepanu maaparandusseaduse §-s 53 sätestatud maaparandussüsteemi lisavee juhtimist käsitlevatele õiguslikele põhimõtetele, sealhulgas maaparandushoiukulude tasumise alustele. Lisavee maaparandussüsteemi juhtimise korral suureneb maaparandussüsteemi hoiutööde maht ning sellega seotud hoiukulud.

Selgitame, et maaparandusseaduse § 53 lõikes 9 on sätestatud, et kui selle maaparandussüsteemi, millesse lisavett juhitakse, ühishoiuks on moodustatud maaparandusühistu, osaleb maaparandussüsteemi lisavett juhtiv isik maaparandushoiukulude katmisel Põllumajandusameti määratud ulatuses. Muul juhul ehk olukorras, kus maaparandusühistut ei ole moodustatud, peab lisavett juhtiv isik korraldama maaparandushoiutööde eest tasumise muudel asjaõigusseadusest tulenevatel alustel. See tähendab, et igal juhul peaks isik, kes ehitustegevuse käigus või ehitamise tulemusena hakkab

juhtima sadevett maaparandussüsteemi, teadma, et tal lasub kohustus tasuda lisavee juhtimisega kaasnevad maaparandushoiu kulud.

Seda silmas pidades peame õigeks, et kui üldplaneeringuga kavandatakse sademevee juhtimiseks kasutada ka maaparandussüsteemi, tuleks kõnealuses jaotises käsitleda ka lisavee maaparandussüsteemi juhtimisega seotud nõudeid.

Kinnitame, et Maaeluministeerium on ka edaspidi valmis tegema igakülgset koostööd, et saavutada üldplaneeringus parimad lahendused maal atraktiivse elu- ja ettevõtluskeskkonna, sealhulgas arenguvõimelise põllumajanduse tagamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Saron
Kantsler

Teadmiseks: Rahandusministeerium

Helve Hunt
625 6511 helve.hunt@agri.ee
Hannes Puu
625 6 241 hannes.puu@agri.ee